

ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านบึง
จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

EMOTIONAL INTELLIGENCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS
IN BAN BUENG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE UNDR CHONBURI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สุรรัตน์ ภัทรเมธีธรรม

Sureerat Phuttharamateethum

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Educational Administration Branch Education Faculty Bangkokthonburi University

6633100162@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนของสถานศึกษาในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ (2) เพื่อเปรียบเทียบการประเมินของครูผู้สอนของสถานศึกษาในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วย ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 480 คน ของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 214 คน ของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการเทียบตารางเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าทีแบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

ผลการศึกษาพบว่า (1) ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) เปรียบเทียบความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามการประเมินของครูและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความฉลาดทางด้านอารมณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา เขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ABSTRACT

This research objectives were: (1) to study emotional intelligent of school administrators in Ban Bueng District, Chonburi province under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1; and (2) to compare emotional intelligent of school administrators in Ban Bueng District, Chonburi province under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 according to teachers and educational personals' assessment classified by sex, educational level and working experiences.

This research was a survey research. The population consists of 480 teachers and educational personals in Ban Bueng District, Chonburi province under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1. Sample used in research was 214 teachers and educational personals in Ban Bueng District, Chonburi province and determined by Krejcie and Morgan tables and obtained by proportional stratified random sampling technique. The instrument was a five-point level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation and hypothesis tested by independent t-test.

Major findings were: (1) emotional intelligent of school administrators in Ban Bueng District, Chonburi province under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 in the overall was at the highest level; and (2) comparison of emotional intelligent of school administrators in Ban Bueng District, Chonburi province under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 according to teachers and educational personals' assessment classified by sex in the overall was not different however when classified by educational level and working experiences in the overall were different at .05 statistical significance.

Keywords: Emotional Intelligent, School Administrators, In Ban Bueng District

Chonburi Province, Chonburi Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

สังคมในปัจจุบันมักให้ความสำคัญกับการเป็นคนฉลาดทางด้านเชาว์ปัญญาหรือสติปัญญา (Intelligence Quotient : I.Q) ที่เน้นการคิด การจำ การใช้ภาษา การใช้เหตุผล การคำนวณ การเชื่อมโยง มากกว่าความฉลาดทางด้านอารมณ์ (Emotional Quotient : E.Q) ที่เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการควบคุมอารมณ์ตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ จนทำให้หลายคนเข้าใจว่า ถ้าตนจะประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ตนจะต้องเป็นคนเก่ง ฉลาด มีสติปัญญาที่ดี ซึ่งในความเป็นจริงนั้นการที่เราจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือการทำงานให้บรรลุเป้าหมายจนสำเร็จลุล่วงนั้น จะอาศัยเพียงสติปัญญาเพียงอย่างเดียวไม่ได้ยังจะต้องอาศัยความฉลาดทางด้านอารมณ์เข้ามาประกอบด้วย ซึ่งความฉลาดทางด้านอารมณ์นั้นเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ แต่ความฉลาดทางเชาว์ปัญญาหรือสติปัญญานั้น มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เรามักจะพบคนที่เรียนไม่เก่ง ไม่ได้มีสติปัญญาที่ฉลาดหลักแหลมแต่สามารถประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ แสดงว่าบุคคลเหล่านั้นมีความฉลาดทางด้านอารมณ์รู้จักจัดการกับอารมณ์ตัวเองและอารมณ์

ของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่นได้ดี ตรงกับความคิดของ เมเยอร์และสโลเวย์ (Mayer and Salovey) ที่พบว่าเชาว์ปัญญาสามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนและการทำงานได้เพียง 20% เท่านั้น แต่ความฉลาดทางด้านอารมณ์จะเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถที่เกี่ยวข้องในชีวิตในสัดส่วน 80% ของส่วนที่เหลือ (Mayer and Salovey. 2014: 27) ความฉลาดทางด้านอารมณ์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะช่วยให้บริหารงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม รู้จักใช้คนและครองใจคนสามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยที่งานนั้นเกิดจากความรัก ความสามัคคีของคนในองค์กร ทำให้ผลสำเร็จของงานเป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางด้านอารมณ์นอกจากจะช่วยพัฒนาตนเองแล้วสามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ความผิดพลาดในการบริหารงานมีน้อยหรือไม่มีเลย มีมนุษย์สัมพันธ์ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผู้บริหารงานของตนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน (นงคริษ์ ทันเพื่อน. 2560: 4)

จากปัญหาดังกล่าวการควบคุมอารมณ์ของตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องควบคุม ไม่ให้แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวออกมาให้ผู้อื่นได้เห็นไม่ว่าจะเป็นกับชุมชน นักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารนั้นต้องการความร่วมมือในการทำงานเพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ ถ้าหากผู้บริหารไม่สามารถควบคุมอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ จะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพลดลง แต่หากผู้บริหารรู้จักควบคุมอารมณ์บริหารจัดการอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม ประสิทธิภาพของงานก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ กีบ (Gibbs. 2013: 261) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีความสามารถ ตระหนักถึงความรู้สึกของตนเอง และคนอื่นสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง บริหารจัดการอารมณ์ได้ รู้จักควบคุมอารมณ์ แสดงอารมณ์ได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข บุคคลนั้นเรียกว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางด้านอารมณ์ การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่มีสติปัญญาดีเสมอไป สติปัญญาอย่างเดียวนั้นไม่สามารถทำให้การเรียนหรือทำงานด้านต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความฉลาดทางด้านอารมณ์เป็นส่วนประกอบด้วย

โกลแมน (Goleman. 2013: 45-46) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางด้านอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ได้อย่างประสบความสำเร็จนอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นอีกว่าความฉลาดทางด้านอารมณ์มีความสำคัญมากกว่าเชาว์ปัญญา โดยกล่าวว่าเป็นระยะเวลายาวนานที่คนเราให้ความสำคัญกับสมอง โดยไม่ใส่ใจสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสำเร็จชีวิตคือ กลุ่มทักษะทางด้านอารมณ์ที่สามารถสอนได้ ไม่เหมือนกับเชาว์ปัญญาที่ยากต่อการสอนและการพัฒนา ความฉลาดทางด้านอารมณ์จึงสามารถอธิบายได้ว่า ทำไมบุคคลที่มีความฉลาดทางด้านปัญญาสูงไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ในขณะที่บุคคลที่มีความฉลาดทางด้านปัญญาดตกกลับเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 6 คือ 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการวางแผน พัฒนาระบบงบประมาณและการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐาน สร้างความเข้มแข็ง และยกระดับคุณภาพการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง และยกย่องเชิดชูเกียรติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สถานศึกษา และองค์คณะบุคคลที่มีผลงานเชิงประจักษ์ 2) สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม คือ ส่งเสริมการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนบูรณาการจัดการศึกษาร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการ

จังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการภาค สร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษา รูปแบบเครือข่าย และส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนด้วยพลังประชารัฐอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ ส่งเสริม สนับสนุน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชนให้มีความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักในการจัดการศึกษา

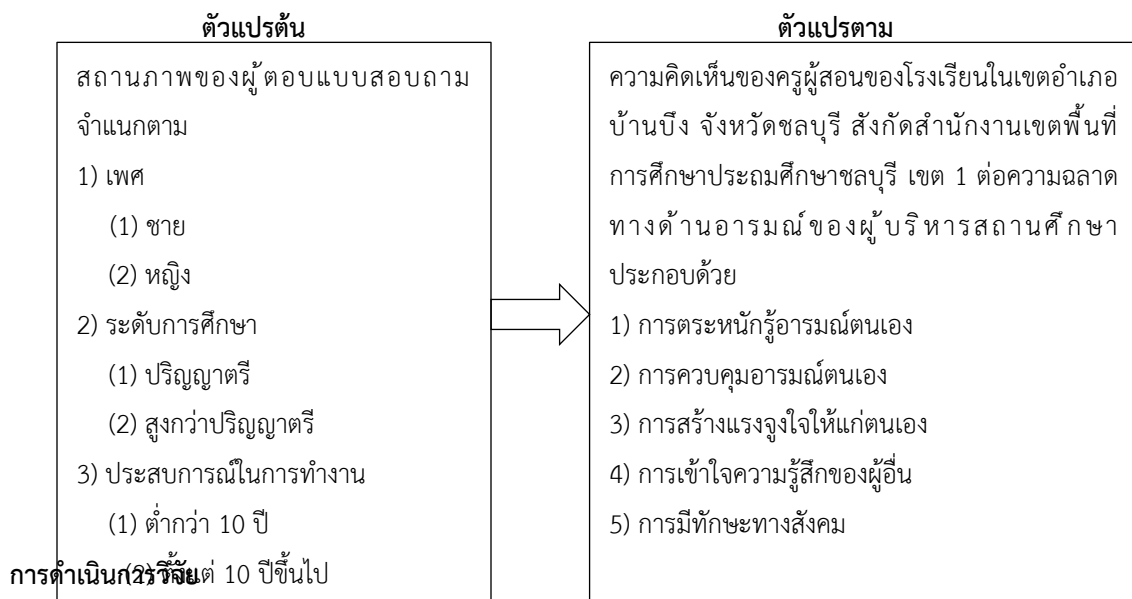
ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก ซึ่งทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในอำเภอบ้านบึง ประกอบด้วย การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การควบคุมอารมณ์ตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และการมีทักษะทางสังคม เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนของสถานศึกษาในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการประเมินของครูผู้สอนของสถานศึกษาในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งเป็นเป็น 5 ด้านตามแนวคิดของโกลแมน (Goleman, 2013: 319-320) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (2) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง (4) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (5) การมีทักษะทางสังคม ซึ่งสามารถกำหนดกรอบการวิจัยได้ ดังนี้



ภาพที่ 1 : กรอบความคิดในการวิจัย

1. ขอบข่ายด้านเนื้อหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งเป็น 5 ด้าน ตามแนวคิดของโกลแมน (Goleman. 2013: 319-320) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ตนเอง 3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และ 5) การมีทักษะทางสังคม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 480 คน ของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในเขตอำเภอ บ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) และสุ่มตัวอย่างโดยตาราง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 คน

3. ตัวแปรการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม 1) เพศ ประกอบด้วย (1) ชาย (2) หญิง 2) ระดับการศึกษา ประกอบด้วย (1) ปริญญาตรี (2) สูงกว่าปริญญาตรี และ 3) ประสบการณ์ในการทำงาน ประกอบด้วย (1) ต่ำกว่า 10 ปี (2) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง 2) การควบคุมอารมณ์ตนเอง 3) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และ 5) การมีทักษะทางสังคม

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอ บ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการประเมิน		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง	4.91	0.25	มากที่สุด
2	การควบคุมอารมณ์ตนเอง	4.87	0.30	มากที่สุด
3	การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง	4.92	0.22	มากที่สุด
4	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	4.91	0.23	มากที่สุด
5	การมีทักษะทางสังคม	4.92	0.22	มากที่สุด
รวม		4.91	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูผู้สอนและบุคลากรการศึกษาประเมินความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูผู้สอนประเมินความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ (1) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ($\bar{X} = 4.92$) และการมีทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.92$) (2) การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ($\bar{X} = 4.91$) และการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.91$) และ (3) การควบคุมอารมณ์ตนเอง ($\bar{X} = 4.87$)

2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตาม คือความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ				t	P
		ชาย (72 คน)		หญิง (142 คน)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง	4.91	0.26	4.92	0.24	-0.22	.83
2	การควบคุมอารมณ์ตนเอง	4.88	0.30	4.87	0.31	0.04	.97
3	การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง	4.91	0.22	4.93	0.22	-0.34	.73
4	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	4.89	0.24	4.92	0.22	-0.80	.43
5	การมีทักษะทางสังคม	4.92	0.23	4.92	0.22	-0.21	.83
รวม		4.90	0.23	4.91	0.22	-0.87	.75

P < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูผู้สอนและบุคลากรการศึกษาต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูผู้สอนและบุคลากรการศึกษาต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

(n=214)

ข้อ	ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	P
		ปริญญาตรี (185 คน)		สูงกว่าปริญญาตรี(29 คน)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง	4.92	0.23	4.85	0.32	1.23*	.02
2	การควบคุมอารมณ์ตนเอง	4.90	0.27	4.72	0.45	2.03*	.04
3	การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง	4.92	0.21	4.92	0.26	0.15	.08
4	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	4.91	0.22	4.89	0.27	0.38	.09
5	การมีทักษะทางสังคม	4.93	0.22	4.89	0.27	0.76	.07
รวม		4.92	0.21	4.85	0.27	1.16*	.02

P < .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูผู้สอนต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าเกือบทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเองและด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ที่ครูผู้สอนจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี กับครูผู้สอน

จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีประเมินความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการประเมินของครูผู้สอนและบุคลากรการศึกษาต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

(n=214)

ข้อ	ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน				t	P
		ต่ำกว่า 10 ปี (142 คน)		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป(72 คน)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง	4.95	0.19	4.85	0.33	2.25*	.02
2	การควบคุมอารมณ์ตนเอง	4.91	0.23	4.81	0.40	2.01*	.04
3	การสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง	4.94	0.17	4.88	0.29	1.50*	.01
4	การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น	4.93	0.17	4.87	0.31	1.43*	.02
5	การมีทักษะทางสังคม	4.95	0.16	4.87	0.31	2.09*	.03
รวม		4.93	0.16	4.86	0.30	2.06*	.04

P < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การประเมินของครูผู้สอนต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูผู้สอนต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ประการที่หนึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีความพึงพอใจในชีวิตการทำงาน ทั้งงานในบทบาทหน้าที่และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึงรู้สึกผ่อนคลายและมีความกระตือรือร้นกับความสุขในชีวิตการทำงาน ส่งผลให้ระดับความฉลาดทางอารมณ์ และการทำงานของอารมณ์ทั้งหมดของตนเอง ไม่มี ความกังวลใจ ไม่มีแรงกดดัน ทำให้เป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติด้านบวก จึงทำให้มีความสามารถในการแสดงออกทางด้านอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์ออนและปาร์ค

เกอร์ (Bar – On and Parker) กล่าวว่า สภาวะอารมณ์ทั่วไป ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการมีความสุข เป็นความสามารถที่จะรู้สึกพอใจกับชีวิตของตนเอง มีความสนุกสนานกับตัวเองและผู้อื่น ความสุขประกอบไปด้วยความพึงพอใจในตนเองและสิ่งทั่วไป เป็นความสามารถที่จะมีความสุขกับชีวิต ผู้ที่มีความสุขจะรู้สึกดีและสบายใจทั้งในขณะที่ทำงานและในยามว่าง พวกเขาจะรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขกับโอกาสต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความสนุกสนาน การมีความสุขนั้นจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกสำเร็จและกระตือรือร้น ความสุขที่เกิดขึ้นเป็นผลพวงจากระดับความฉลาดทางอารมณ์ และการทำงานของอารมณ์ทั้งหมดของตัวบุคคล องค์ประกอบด้านการมองโลกในแง่ดีเป็นความสามารถมองในด้านที่ดีของชีวิตและรักษาทัศนคติทางด้านบวก แม้กำลังเผชิญกับสิ่งเลวร้ายการมองโลกในแง่ดีสรุปรวมได้กับการมีความหวังในชีวิตของบุคคล ซึ่งเป็นวิธีการดำรงชีวิตในทางบวก ตรงกันข้ามกับการมองโลกในแง่ร้ายที่โดยปกติจะมีอาการเก็บกด ประการที่สอง จีรี (Geery) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางในการใช้ความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับผู้นำเพื่อขจัดความขัดแย้งภายในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความรู้ ทักษะ พฤติกรรม และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งผู้นำใช้ขจัดความขัดแย้งในองค์กร วิธีการวิจัยใช้การสำรวจวิธีการขจัดความขัดแย้งของผู้นำ 8 คน ซึ่งถูกคัดเลือก โดยกระบวนการเสนอชื่อแต่งตั้ง โดยมีกรอบแนวคิดของความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัย พบว่า ผู้นำที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถใช้ความรู้แห่งตนในการควบคุมอารมณ์ ความสามารถยับยั้งการตอบสนองทางลบ และความสามารถในการมองโลกในแง่ดี ผู้นำ เหล่านี้สามารถ 1) ค้นหาความเข้าใจและตอบสนองทางอารมณ์กับผู้อื่น เพื่อที่จะป้องกันการนำไปสู่ความขัดแย้งมากขึ้น 2) แสดงความเมตตาและยอมรับ โดยการปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมที่ไม่ใช่ วาจาที่ติดกับผู้อื่น 3) เข้าใจถึงอิทธิพลในอำนาจแห่งตนและใช้อย่างสมเหตุสมผล 4) พัฒนาความไว้วางใจที่เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพให้คงอยู่ 5) ใช้อารมณ์เพื่อกระตุ้นโน้มน้าวและชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตาม ประการที่สาม โซซิค และเมเจอร์ เรียน (Sosik and Megerrian) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์และผลปฏิบัติงานของผู้นำกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้จัดการด้านข่าวสารเทคโนโลยี จำนวน 63 คน พบว่า 1) ผู้ที่ประเมินตนเองได้สอดคล้องกับที่ลูกน้องประเมินนั้นมีความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ในความสามารถของตน ความมั่นใจในตนเองต่อสาธารณชนสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง 2) ผู้ที่ประเมินว่าตนเองต่ำกว่าลูกน้องประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงยกเว้นมิติความมั่นใจในตนเองต่อสาธารณชน ส่วนมิติสร้างความมั่นใจในตนเองต่อสาธารณชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนพฤติกรรมการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตาม ตามการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระตามการประเมินของครูผู้สอนต่อความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหาร ทั้งชายและหญิงเป็นบุคคลที่ตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถ ควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองใน การที่จะเผชิญกับอุปสรรคและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดการความเครียดที่จะมาขัดขวางความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์อันมีค่าของตนเองได้ สามารถชักนำความคิดและการกระทำของตนในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะผู้นำ หรือผู้ตาม ได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการบริหาร ตลอดจนความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ รดาการ ภูริ

พงษ์ (2558) ได้ศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 พบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จำแนกตามเพศอายุ และระดับการศึกษาพบว่า มีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

2.2 ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากครู และบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ส่วนมากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี บางส่วนจบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี นอกจากนั้นครู และบุคลากรทางการศึกษา ยังได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นความสามารถในการรับรู้เข้าใจ และสามารถระบุถึงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่นจากการแสดงออกได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถแสดงออกถึงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเพื่อการสร้งและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ พันธุ์เพชร และสุภาวดี ลาภเจริญ (2565) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ความฉลาดทางด้านอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารย่อมมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เหมือนกัน ดังนั้นความฉลาดทางอารมณ์จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการตระหนักถึงความเข้าใจความคิดอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นสามารถควบคุมและใช้ประโยชน์จากอารมณ์ของผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม ประการที่หนึ่งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์ออน และปาร์คเกอร์ (Bar – On and Parker) ได้กล่าวว่า ลักษณะทางบุคลิกภาพมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในชีวิตและระบอบองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1) ความสามารถภายในตนเอง 2) ทักษะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) การจัดการกับความเครียด 5) สภาวะอารมณ์ทั่วไป โดยองค์ประกอบทั้งห้าด้านนี้มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคล ประการที่สองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมิตซ์ (Schmitz) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการปฏิบัติภาวะผู้นำในองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ถ้าผู้บริหารคนใดมีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีภาวะผู้นำสูงไปด้วย แต่การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้มุ่งศึกษาถึง ความสำเร็จขององค์กรในด้านผลกำไร ผลผลิตและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนวิทย์ จงใจ (2558) ได้ศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 – 4 พบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และ 2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวางนโยบายและวางแผนพัฒนาผู้บริหารในหลายด้านโดยพิจารณาจากการวิจัยได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

(1) ด้านการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเองเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ รู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตนเองเป็นอย่างดี ยอมรับผลที่ตามมา เนื่องจากการตัดสินใจของตนเองเสมอ สามารถแสดงออกอย่างเหมาะสม และถูกต้องตามกาลเทศะ มีสติรู้เท่าทันความคิดของตนเองอยู่เสมอ รู้ถึงเหตุและผลของความปรารถนาของตนเอง และเข้าใจความต้องการของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จึงควรตระหนักรู้ความแตกต่างระหว่างอารมณ์และความรู้สึกอยู่เสมอเพื่อสามารถแสดงออกอารมณ์ต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

(2) ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าผู้บริหารสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนได้อย่างเหมาะสม สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ เมื่อต้องประสบกับปัญหา ควบคุมและจัดการอารมณ์โกรธของตนเองได้ มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถแสดงออกทางอารมณ์ ได้อย่างเหมาะสม และมีการคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ

(3) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า มีการตั้งเป้าหมายในการทำงานอย่างชัดเจนเพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ มีความภาคภูมิใจกับงานที่ทำเสมอ สามารถรับมือกับความผิดพลาดได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างแรงผลักดันตนเองให้ทำงานได้อย่างมีความสุข มีการให้รางวัลกับตนเองอยู่เสมอ เมื่อทำงานประสบความสำเร็จ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จึงควรสร้างแรงจูงใจใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและการทำงานต่อไป

(4) ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหาร สามารถรับรู้และเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นเสมอ เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ร่วมงาน สามารถตอบสนองความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รับรู้ความต้องการของผู้อื่นได้ดี เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา สามารถอ่านอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นได้จากการแสดงออกทางสีหน้า แววตาและการกระทำ เป็นผู้ฟังที่ดีเสมอ เมื่อผู้อื่นปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จึงควรเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

(5) ด้านการมีทักษะทางสังคม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว

พบว่า สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น สามารถสื่อสารได้ถูกต้อง ชัดเจน และนำเชื่อถือ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองเสมอ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม สร้างทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรนำประสบการณ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานและมองโลกบนพื้นฐานของความจริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดชลบุรี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาในเชิงลึกเพื่อหาคำตอบว่าเพราะเหตุใดความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จึงล้วนแต่อยู่ในระดับที่ดี เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สร้างนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547. **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชัยรัตน์ ทับทิม. (2557). **ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี: ม.ป.ท.
- เจนวิทย์ จงใจ. (2558). **ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา **ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 - 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), กาญจนบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- รดาการ ภูริพงษ์. (2563). **ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา **มัธยมศึกษา เขต 35**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), อุตรธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ศิริลักษณ์ พันธุ์เพชร และสุภาวดี ลาภเจริญ. (2565). **การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร**: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (March 1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Education and Psychological Measurement**. 30 (3): 607 - 610.
- Bar-On and Parker. (2000). **Emotional intelligence and self-actualization**. In Ciarrochi J., Forgas J. P., & Mayer J. D. (Eds). **Emotional intelligence in everyday life a scientific inquiry**. (p. 87). London.